

УНИВЕРЗИТЕТ У ПРИШТИНИ
ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

**ЗБОРНИК РЕЗИМЕА
BOOK OF ABSTRACTS
СБОРНИК РЕЗЮМЕ ДОКЛАДОВ**

**ИСТОРИЈА, КУЛТУРА, ИДЕНТИТЕТ
HISTORY, CULTURE, IDENTITY
ИСТОРИЯ, КУЛЬТУРА, ИДЕНТИЧНОСТЬ**

17–19. октобра
October 17–19
17–19 октябрия

Косовска Митровица, 2024
Kosovska Mitrovica, 2024
г. Косовска-Митровица, 2024 г.

Организаџор

Филозофски факултет Универзитета у Приштини, Косовска Митровица

Издавач

Филозофски факултет Универзитета у Приштини, Косовска Митровица

За издавача

Проф. др Звездан Арсић, декан Филозофског факултета, Косовска Митровица

Уредили и ѡриредили

Проф. др Александра Костић Тмушић

Проф. др Снежана Зечевић

Лекџура и корекџура

Доц. др Југослава Ракић Младеновић

Душан Стефановић, лектор

Сузана Стојковић, виши лектор

Нина Миљковић, асистент

Јелена Јовановић, асистент

Дизајн корица

Сања Станковић

На корицама

Слика Надежде Петровић

„Косовски божури – Грачаница” (1913)

Народни музеј у Београду (инв. бр. 476)

Слої

Јасмина Живковић

Шџамџа

Graficolor Краљево

Тираж

300 примерака

ISBN 978-86-6349-200-4

Научна конференџија је одржана 17–19. окџобра 2024. године на Филозофском факулџету Универзитета у Приштини са ѡпривременим седиштем у Косовској Митровици.

Министарство кулџуре, Министарство ѡпросвете и Министарство науке, технолошкої развоја и иновација Републике Србије (Љовор бр. 451-03-66/2024-03/200184) ѡдржали су одржавање ове међународне научне конференџије.

ИСТОРИЈА, КУЛТУРА, ИДЕНТИТЕТ
Међународна научна конференција
Филозофски факултет

Универзитет у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици
Косовска Митровица, 17–19. октобра 2024. године

HISTORY, CULTURE, IDENTITY
International Scientific Conference
Faculty of Philosophy
University of Priština in Kosovska Mitrovica
Kosovska Mitrovica, October 17–19, 2024

ИСТОРИЈА, КУЛТУРА, ИДЕНТИЧНОСТ
Международная научная конференция
Философский факультет
Приштинский университет с временным местонахождением
в г. Косовска-Митровица
Косовска-Митровица, 17–19 октября 2024 г.

ЗБОРНИК РЕЗИМЕА
BOOK OF ABSTRACTS
СБОРНИК РЕЗЮМЕ ДОКЛАДОВ

ПРОГРАМСКИ ОДБОР

- проф. др Звездан Арсић, декан, Универзитет у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици, Филозофски факултет, Катедра за педагогију, Косовска Митровица (Србија); председник одбора
- проф. др Игор Ђурић, Универзитет у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици, Филозофски факултет, Катедра за педагогију, Косовска Митровица (Србија)
- проф. др Александра Костић Тмушић, Универзитет у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици, Филозофски факултет, Катедра за српску књижевност и језик, Косовска Митровица (Србија)
- проф. др Драгана Станојевић, Универзитет у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици, Филозофски факултет, Катедра за психологију, Косовска Митровица (Србија)
- проф. др Бранислава Дилпарић, Универзитет у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици, Филозофски факултет, Катедра за енглески језик и књижевност, Косовска Митровица (Србија)
- проф. др Милош Ковачевић, Универзитет у Крагујевцу, Филолошко-уметнички факултет, Одсек за филологију, Крагујевац (Србија)
- проф. др Радован Антонијевић, Универзитет у Београду, Филозофски факултет, Одељење за педагогију, Београд (Србија)
- проф. др Славко Петаковић, Универзитет у Београду, Филолошки факултет, Катедра за српску књижевност са јужнословенским књижевностима, Београд (Србија)
- проф. др Драгиша Бојовић, Универзитет у Нишу, Филозофски факултет, Департман за србистику, Ниш (Србија)
- проф. др Влада Станковић, Универзитет у Београду, Филозофски факултет, Одељење за историју, Београд (Србија)
- проф. др Урош Шуваковић, Универзитет у Београду, Факултет за образовање учитеља и васпитача, Катедра за философију и друштвене науке, Београд (Србија)
- проф. др Сузана Рајић, Универзитет у Београду, Филозофски факултет, Одељење за историју, Београд (Србија)
- проф. др Јелена Ердељан, Универзитет у Београду, Филозофски факултет, Одељење за историју уметности, Београд (Србија)

- проф. др Саша Марковић, Универзитет у Новом Саду, Педагошки факултет у Сомбору, Катедра за друштвене науке, Сомбор (Србија)
- академик Миодраг Милин, Универзитет „Аурел Влајку“, Арад (Румунија)
- проф. др Александер Наумов, Универзитет Ка’ Фоскари, Одсек за лингвистику и упоредне културолошке студије, Венеција (Италија)
- проф. др Јелица Стојановић, Универзитет Црне Горе, Филолошки факултет, Студијски програм за српски језик и јужнословенске књижевности, Никшић (Црна Гора)
- проф. др Петар Пенда, Универзитет у Бањој Луци, Филолошки факултет, Катедра за англистику, Бања Лука (Република Српска, Босна и Херцеговина)
- проф. др Георгиос Нектариос Лоис, Грчки отворени универзитет, Факултет за хуманистичке науке, Студије о православној хришћанској теологији и верском плурализму, Патра (Грчка)
- проф. др Маргарита Вениаминовна Силантјева, Московски државни институт за међународне односе (универзитет) Министарства спољних послова Руске Федерације, Факултет за међународно право, Катедра за филозофију „А. Ф. Шишкин“, Москва (Русија)
- проф. др Ценка Николова Иванова, Великотрновски универзитет „Св. Ћирило и Методије“, Филолошки факултет, Катедра за славистику, Велико Трново (Бугарска)
- проф. др Зоран Матевски, Универзитет „Св. Ћирило и Методије“, Филозофски факултет, Институт за социологију (Северна Македонија)
- проф. др Марина Вицеља Матијашић, Свеучилиште у Риједи, Филозофски факултет, Одсек за повијест умјетности, Ријека (Хрватска)
- доц. др Симон Малменвал, Универзитет у Љубљани, Теолошки факултет, Љубљана (Словенија)
- проф. др Љиљана Јерковић, Универзитет у Бањој Луци, Филозофски факултет, Студијски програм педагогије, Бања Лука (Република Српска, Босна и Херцеговина)
- проф. др Калина Сотироска Иваноска, Универзитет „Св. Ћирило и Методије“, Филозофски факултет, Институт за психологију, Скопље (Северна Македонија)
- доц. др Сара Корицато, Универзитет у Верони, Одсек за стране језике и књижевности, Верона (Италија)
- проф. др Александра Павловна Ушакова, Тјумењски државни универзитет, Институт за друштвено-хуманистичке науке, Катедра за лингвистику и књижевност, Тјумењ (Русија)

- проф. др Биљана Милошевић Шошо, Универзитет у Источном Сарајеву, Филозофски факултет, Катедра за социологију, Пале (Република Српска, Босна и Херцеговина)
- проф. др Лупчо Кеверски, Универзитет „Свети Климент Охридски”, Педагошки факултет, Битола (Северна Македонија)

ОРГАНИЗАЦИОНИ ОДБОР

- проф. др Снежана Зечевић, председник одбора
- проф. др Зоран Јовановић
- проф. др Бранкица Поповић
- проф. др Душан Ранђеловић
- проф. др Саша Станојевић
- проф. др Татјана Радојевић
- проф. др Станислав Станковић
- проф. др Јелена Бајовић
- проф. др Ана Андрејевић
- проф. др Татјана Компировић
- проф. др Неџиб Прашевић
- доц. др Бранислава Вучковић
- доц. др Данијела Тешић Радовановић
- доц. др Александар Костадиновић
- доц. др Југослава Ракић Младеновић
- Сузана Стојковић, виши лектор
- асс. Милица Марјановић
- асс. Лука Јовановић
- асс. Анђела Кељановић
- асс. Јелена Јовановић
- асс. Нина Миљковић

traits and traumatic symptoms explain 58.3% of the variance in anxiety and depression. The following personality traits emerged as predictors: neuroticism ($\beta = .68, p < .01$), extraversion with a negative β sign coefficient ($\beta = -.16, p < .05$, negative coefficient), and positive valence ($\beta = .20, p < .05$), along with one aspect of traumatic symptoms—opening up new opportunities—which also had a negative β coefficient ($\beta = -.35, p < .05$). Personality traits alone significantly predict 43.6% of the variance in traumatic experiences, with neuroticism ($\beta = .57, p < .01$) and positive valence ($\beta = .27, p < .01$) as significant predictors. Together, personality traits and traumatic symptoms account for 42.2% of the variance in somatic symptoms, with significant predictors being neuroticism ($\beta = .52, p < .01$), openness to experience ($\beta = -.32, p < .01$, negative coefficient), and positive valence ($\beta = .34, p < .01$). Finally, personality traits and traumatic symptoms account for 31.6% of the variance in sexual difficulties and problems, with significant predictors including: neuroticism ($\beta = .33, p < .01$) and positive valence ($\beta = .27, p < .05$) with positive β coefficients, and extraversion ($\beta = -.19, p < .05$) and openness to experience ($\beta = -.31, p < .01$) with negative β coefficients. Based on these results, it can be concluded that neuroticism and positive valence may serve as sources of post-traumatic growth, while extraversion and openness to experience may act as significant protective factors against the development of post-traumatic symptoms.

Keywords: personality, traumatic symptoms, post-traumatic growth.

Александар Павловић*

Институт за српску културу Приштина – Лепосавић
Лепосавић (Србија)

НЕМАТЕРИЈАЛНО КУЛТУРНО НАСЛЕЂЕ СРБА НА КОСОВУ И МЕТОХИЈИ: ПРИМЕНА КОНЦЕПТА И ПЕРЦЕПЦИЈЕ ОДОЗДО

Полазиште рада представља концепт нематеријалног културног наслеђа, под којим се, према Унесковој конвенцији о очувању нематеријалног културног наслеђа из 2003. године, подразумевају културни

* alek.pavlovic@hotmail.com

маркери који се преносе са генерације на генерацију, а који припадницима група и заједница пружају осећање идентитета и континуитета. Пажња у раду посвећена је разматрању стања нематеријалног културног наслеђа Срба на Косову и Метохији у контексту њиховог положаја у условима друштвено-политичких процеса на подручју покрајине после НАТО агресије на СР Југославију 1999. године до данас, који се спрам својих последица по локално српско становништво могу описати као неповољни, па и драматични. Акцент је, са једне стране, стављен на сагледавање резултата примене наведеног концепта са становишта евидентирања, документовања и уписа елемената нематеријалног културног наслеђа Срба на Косову и Метохији у Национални регистар нематеријалног културног наслеђа Србије, односно, са друге стране, на разматрање перцепције поменутог концепта из визуре *odogzo*, што значи из угла припадника локалних заједница Срба на подручју покрајине, непосредних носилаца нематеријалног или *живој наслеђа*. Увид у посматрану проблематику дат је са аспекта конкретних примера из праксе рада координатора за Косово и Метохију при Центру за нематеријално културно наслеђе Србије, док је однос Срба на подручју покрајине према претпостављеном значају концепта *живој наслеђа* посматран на примерима два елемента овог наслеђа из домена извођачких уметности, од којих је један распрострањен на ширем косовскометохијском простору, а други на ужем подручју Косовског Поморавља.

Кључне речи: нематеријално културно наслеђе, Национални регистар, Срби, Косово и Метохија.

Aleksandar Pavlović
Institute for Serbian Culture Priština – Leposavić
Leposavić (Serbia)

INTANGIBLE CULTURAL HERITAGE OF SERBS IN KOSOVO AND МЕТОHIЈА: *BOTTOM-UP* APPROACH APPLICATION AND PERCEPTION

The starting point of this work is the concept of intangible cultural heritage, defined by the UNESCO Convention on the Preservation of Intangible Cultural Heritage (2003) as cultural markers passed down through generations,

which provide a sense of identity and continuity for group and community members. This paper focuses on the state of intangible cultural heritage among Serbs in Kosovo and Metohija, particularly in the context of their socio-political conditions in the province following the NATO aggression on the FR Yugoslavia in 1999 to the present. These conditions, in relation to their impact on the local Serbian population, are described as unfavourable and even dramatic. On one hand, emphasis is placed on analysing the results of applying the *bottom-up* concept in terms of recording, documenting, and registering the elements of intangible cultural heritage of the Serbs in Kosovo and Metohija in the National Register of Intangible Cultural Heritage of Serbia. On the other hand, consideration is given to the perception of the concept from a bottom-up perspective, which reflects the viewpoint of the members of the local communities of Serbs in the province, the immediate bearers of intangible or *living heritage*. Insights are provided through concrete examples from the work practices of the coordinator for Kosovo and Metohija at the Centre for Intangible Cultural Heritage of Serbia. The attitudes of Serbs in the province toward the presumed importance of the concept of *living heritage* are explored through two examples of this heritage within the realm of performing arts, one widespread throughout Kosovo and Metohija, and the other more localized to the Kosovsko Pomoravlje region.

Keywords: intangible cultural heritage, National Register, Serbs, Kosovo and Metohija.

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

316.722(082)
008(082)

МЕЂУНАРОДНА научна конференција Историја, култура, идентитет
(2024 ; Косовска Митровица)

Зборник резимеа = Book of abstracts = Сборник резиме докладав
/ Међународна научна конференција Историја, култура, идентитет,
Филозофски факултет Универзитет у Приштини са привременим
седиштем у Косовској Митровици, Косовска Митровица, 17–19.
октобра 2024. године = International Scientific Conference History,
culture, identity, Faculty of Philosophy University of Priština in Kosovska
Mitrovica, Kosovska Mitrovica, October 17–19, 2024 = Международная
научная конференция История, культура, идентичность,
Филозофский факультет Приштинский университет с временным
местонахождением в г. Косовска Митровица, Косовска Митровица,
17–19 октября 2024 г. ; [уредили и приредили Александра Костић
Тмушић, Снежана Зечевић]. - Косовска Митровица : Универзитет у
Приштини, Филозофски факултет, 2024 (Краљево : Graficolor). – 368
стр. ; 21 см

Апстрактни упоредо на срп и енгл. језику или срп. и рус. језику. –
Тираж 300.

ISBN 978-86-6349-200-4

а) Културни идентитет -- Зборници

COBISS.SR-ID 153667593